

Günümüzde Şeyh Bedreddin'iler.

Refik Engin

Halen sadece Trakya da Kırklareli'nin bazı köylerinde ve İstanbul'un bazı semtlerinde Şeyh Bedreddin i erkanını yürütmeye çalışan **Amuca** adında bir topluluk vardır. Nefes ve Cem dergilerinde bu konuda bazı yazılar yazdım. Ne yazık ki bazı kişiler Bedreddin'iliği halâ Alevi olarak tanımlamaktadırlar. (geniş bilgi, Engin,2000:163-170)

Pek çok yazarımız Bedreddin'ilik denilince hemen ÜRYANLAR SEMAHI nı döndüklerini söylemektedirler .Hatta **Alevi Bedreddin'i** kelimesini kullanmaları yanlıştır .Halen yaşayan Bedreddin'i tarikatı sadece Amucalar adlı toplumda vardır .Daha evvel bazı yazılı kaynaklarda belirtilen Bedreddin'ilerin Balkanlarda 1877 göçü evveli yaşayan TORLAKLAR olması muhtemeldir . Belki bu toplum Üryanlar semahını dönüyordu .Bunu kesin olarak bilemiyoruz .

Yaşayan Şeyh Bedreddin'i erkanını girip gördüm. Hakkında daha geniş bilgi toplamak için 11 yıldır Bedreddin'ilerin ileri gelenleri ile görüşüyorum. Bu toplum bireyleri kendilerini Alevi olarak değil Bedreddin'i olarak tanımlıyorlar. Bazı kişilerin gelip kendilerine Alevi kimliği altında olduklarını söylemeleri ve kabul etmelerine de karşıdır.

Bazı araştırmacılar Bedreddin'iliği Bektaşiliğe yakın buluyorlar. Bu fikir ve düşünce olarak doğru olabilir. Biz laikliğin **Hacı Bektaş Veli ,Şeyh Bedreddin ve Mustafa Kemal Atatürk**'ün çabaları ile kurulduğuna inanıyoruz . Ama erkan uygulaması bakımından Bektaşilik ile Bedreddin'iliğin benzer yönleri yoktur. Hatta lider seçmeleri günümüzdeki Balım Sultan Bektaşilerine ters düşmektedir. Günümüz Bedreddin'ileri lider seçimlerinde soya dayanan sistemden ehline geçişi pek yakın zamanda uygulayacaklarını söylediler. Pek çok araştırmacı Bedreddin'ilerin Alevi olmadığını Alevi bir soydan gelmediğini kabul ettiği halde Bedreddin'i hatta Bektaşileri bile Alevi kimliği altında görme düşüncesi ardında biz bazı kişilerin art niyeti mi var diye düşünmeden edemiyoruz.

23/28 ekim 2000 tarihinde Ürgüp'te yapılan Uluslar arası inanç kongresinde Trakya Ve Balkanlarda Bektaşiliği tanıtan bir bildiri sundum . Trakya ve Balkanlardaki toplumlar Alevi değildir diye anlattım .Hatta Bedreddin'ileri bile burada Alevi olarak tanımlamadım. Daha sonra yine Ankara 2001 öğrenim evindeki Tüksev kongresinde bu toplumların erkanları hakkında açıklamalarda bulundum. Hala Trakya ve Balkanlarda bulunan tespit ettiğim toplumlar hakkındaki çalışmalarım devam etmektedir.

Önce Alevi olması için toplumların şu şartları yerine getirmesi gerekmektedir.

Alevi ana baba dan veya Alevi bir baba soyundan gelmesi gerekir.

Alevi dedelerinin Seyit soyundan gelmesi zorunludur.

Alevilerin bir mürşide bağlanmadan da Alevi olabilmesi doğal karşılanıyor.

Bektaş olması için Bektaş erkanına göre nasip alması bir mürşide bağlanması gerekmektedir .Bektaşiliğe hizmet edeceklerin halkın oyları ve rızalığı ile seçilmesi gerekmektedir. Bektaşilikte soy veya bir egemen sınıf yoktur. O halde Bektaşilik Aleviliğin neresinde.

Günümüzde hala Hacı Bektaş Veli yi Pir olarak tanımayan pek çok Alevi ocağı vardır . Biz bunları kınamıyoruz .İnanç ve törelerine saygı duyarız. Yine Alevi ocaklarının çoğunun yakın yüz yıl başlarında Hacı Bektaş Veli yi tanıdıklarını ve kabullendiklerini biliyoruz. Bunlara Balkanlardaki bazı Bektaş sürelerini de ilave edebiliriz.

Trakya ve Balkanlarda yukarıda anlatılan oluşumların hiç biri yoktur. Hatta Bedreddin'ilerde belli iki soylardan seçilen Babalar bile kendilerin Seyit olarak kabul etmiyorlar. Bizim soyumuz bu yola hizmet için bir Seyitten el almıştır.(Şeyh Bedreddin Ahlatlı Hüseyin'den) Biz de Seyitten el alan Bedreddin' den el alan soy olduğumuz için Manevi Seyit sayılırız, ama hiçbir zaman Seyit değiliz diyorlar. Hatta bir muhabbet esnasında 2002 yılı içinde kaybettiğimiz merhum Kısmet Aktan Baba ya Baba Siz Seyit misiniz dediğimde “ hayır biz Amucalar'ın tümü Türkmen'iz Seyitlikle bir bağlantımız yoktur demişti.

Yine Trakya da soy takip eden Ali Koç babaları Nasip erkanı görmeyen evlatlarını bile muhabbetlerine almadıkları gibi bir kişinin nasip Kurbanından yemesini bile doğru görmemektedirler.

“ Bir kez Bedreddin Hiç yoksa bizim benimsediğimiz anlamda Türkmen kökenli bir Alevi değildi. İslam bilgilerini sonuna değin öğrenmiş bilimler arsında oranlama yapabilecek düzeyde dürüst, namuslu ve zeki bir bilgindi. “ (Birdoğan,1990:120)

Müslüman kesimlerin bile Alevilik motiflerini henüz tanımadıkları bir devirde Şeyh Bedreddin 'in Alevi olduğunu söylemek anakronizm olurdu.

Nitekim Şeyh Bedreddin'in bir Alevi ve isyanın da bir Alevi isyanı olduğunu , bugün hemen bütün Alevi yazarlarca iyi düşünülmeden , kolayca iddia edilmekte ve bu konu da geniş spekülasyonlar yapılmaktadır. Oysa Şeyh Bedreddin bu günkü anlamıyla Alevilik ile en ufak bir ilgisi olmadığı , aksi iddianın anakronizm bir yaklaşım yansıttığı açıktır. (Ocak,2000:196,197)

Bedreddin çok mütevazıdır. Ne Kadiri'dir. Ne Ekberiyedendir. Ne de Bektaşî'dir. O , bir ÜVEYSÎ'dir. Ve kendi başına geniş , hudutsuz ,engin bir âlemdir. Bedreddin yalnız mutasavvuf değildir, onun asıl mümeyyiz vasfı BÜYÜK BİR İNKİLAPÇI olmasıdır. O çok büyük bir inkilâpçıdır... (Cerrahoğlu,1966:53)

O halde niçin Bektaşîleri ve Bektaşî sürelerini Bedreddinleri Alevi olarak tanımlamak niçin ısrar ediliyor. Biz Trakya ve Balkanlardaki Bektaşî ve Bedreddin'iler bu tür tanıtılmaktan ve anılmaktan son derece rahatsızlık duyuyoruz .

Bazı siyasi veya parti çizgisinde tanıtmaya amacı nedendir. Şeyh Bedreddin'e yapılacak her türlü etkinlikten evvel bu gün yaşayan Bedreddin'iliği hiçbir çizgiye çekmeden doğal hali ile kabul etmelidirler. Trakya da hiçbir Ehli Beyt tarikatının toplantılarında siyasi veya ideoloji konuları yer almaz.

Hiçbir zaman kanun dışı kişiler bu yerlerde yuvalanamazlar. Bu tür bir çalışma içine girmek isteyenler lütfen bizden uzak dursunlar. Biz bazı kişilerin istediği gibi değil bu güne kadar geldiğimiz şeklimiz ile almamız açık başımız dik olarak tarih önünde var olduğumuzu ve var olacağımızı duyurmak istiyoruz.

Eğer Şeyh Bedreddin'i günümüzde kendi belleklerinde ki kimlik ile tanıtmak tanımak isteyenler varsa boşuna zamanlarını harcamasınlar.

Pek çok araştırmacı ve yazarımız Bedreddin'i hakkında yazı yazarken masa başında kendi düşünce ve siyasi görüşüne göre hayal alemindeki şekli ile Bedreddin'i tanımlıyor. Hiç hayatlarında bir Bedreddin'i muhiplerini dede ve Babası görüp konuşmuşlar mı ? Düşünce ve inançları ile bildikleri aynı mı ?

Trakya da ki Bedreddin'iler Amuca kabilesinin bir parçasıdır. Amucalar Türkmen olup halen Bektaşî Bedreddin'i ve tarikatları haricinde 1868 yılında Bektaşîliğe geçilmesinden sonra Sünnileşen köylerimiz vardır. (Engin,2000)

Günümüzde Amucalar'ın yaşantısı ve kültür ananesi ile Şeyh Bedreddin arasında bir bağ kurmak bazı yanlışlıklara yol açar. Sadece tarihsel yönden bir bağları vardır. Çünkü Bedreddin'in kendi ve nesli bazı kayıtlardan okuduğum kadarıyla yabancı kadınlar ile evlenme yapmıştır. Amuca toplu ise 1930 yılına kadar değil yabancı toplumdan kendi toplumu dışından bile evlilik yapmamıştır .Günümüzde bile kendileri haricinde Trakya'daki Ehli Beyt tarikatlarından evlenme yapıyorlar. Hala Amucalar 7 nesil sayarak % 75 i kendi toplumu ile evlenme isteğindedir .O halde görülüyor ki Bedreddin ve soyunun evlenme uygulaması ile Amucalar'ın bazı inanç ve töreleri ters düşmektedir. Yaşayan Bedreddin'iler hakkında buralara gelip araştırma yapacakların bunları göz önüne alıp tanımlama yapmalarını isteriz.

Yukarıda anlatmaya çalıştığımız şartlar dışında yapılacak her türlü çalışmalara Trakya'daki Amuca toplumu BEDREDDİNİLERİ katılmayacağı gibi bu gün Bedreddin'in gerçek mirasçıları göz ardı edenlere de vereceğimiz karşılık beklediklerinin çok üzerinde ve sert olacaktır. Lütfen tarihi yaşayanlara karşı saygılı olmak şartıyla Şeyh Bedreddin'i ve fikirlerine saygılı olalım ve sahip çıkalım. (Engin,1998 Cem Dergisi, sayı 78, 80,81)

Şah Kulu Sultan Dergahı Şeyh Bedreddin'e anıt bir mezar ve heykel için çalışmalarını devam ettirmektedir .Kendileri ile görüşmelerimiz sürmektedir .Hakk nasip kısmet ederse Bedreddin'i Baba, dede ve muhiplerini getirip bazı kişilere erkandan bazı kısımları göstermek istiyoruz.Bakalım o zaman ne yazıp çizecekler .

Bize de diyorlar Gülşeni
Gülşeni değil BEDREDDİNİ
Tutmayız gönülde kini
Bedreddin'iyiz BEDREDDİN'İ

Aşk ile döner BEDREDDİNİ
Severler Ehli Beyt seveni
Semah eder içerler demi

Bedreddin'iyiz BEDREDDİN'İ

Ayırt etmeyiz hiç bir dini
Sever canlar hep birbirini
Kabul eyleyin bu **ENGİN'İ**
Bedreddin'iyiz BEDREDDİN'İ.

Bu şiirimi daha evvel Nefes dergisi sayı 35 te ŞEYH BEDREDDİN 'E anıt mezar yapılmasını istiyoruz. Yazımda yayımlamıştım. Konuya uygun olduğu için tekrar yazdım . Şiirim www.refikengin.com adlı sitemde dostum Beytullah Arabacı tarafından seslendirilmiştir.)

Birdoğan, Nejat.Anadolu'nun gizli kültürü Alevilik.S.120.1990

Cerrahoğlu, A..Şeyh Bedreddin ve Türkiye de sosyalizim hareketleri.S.53. (**Çığ yayınları: 1., İstanbul - 1966**).

Engin, Refik. **2000 Kasım Aralık .Yol dergisi. Sayı 8** Trakya'da bir Bektaşî dergahı .

Engin, Refik. Amucalar :Kimlik köken . Aleviler/Alewiten C.1.S.163.170. Hamburg 2000

Engin, Refik. Şeyh Bedreddin ve Yaşayan tarikatı. Cem Dergisi .Sayı 78 1998 Mayıs.

Engin, Refik. Yaşayan Bedreddin'ilik. Cem Dergisi .Sayı 80 . 1998 Temmuz.

Engin, Refik. Yaşayan Bedreddin'ilik. Cem Dergisi .Sayı 81 1998 Ağustos

Ocak, A.Yaşar.Osmanlı toplumunda zındıklar ve mülhidler.S.196, 197 2000